

Лінгвістичний аналіз тексту

спеціальність 035 «Філологія»

Викладач – Самборська Ірина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент

Кількість кредитів – 4

Семестр – 10

Анотація

Дисципліна «Лінгвістичний аналіз тексту» є однією з ключових для формування професійної компетенції майбутніх магістрів філології, оскільки зосереджує увагу на проблемі сприймання й декодування тексту. Текстоцентризм та антропоцентризм сучасної наукової парадигми стимулює розвиток різних підходів до тексту, що розглядається і як дидактичний матеріал, і як форма комунікації (у тому числі міжкультурної), і як явище культури. Тому вивчення текстової діяльності, що лежить в основі спілкування між людьми, стає пріоритетним у царині гуманітарних наук та освіти в цілому.

Курс подає основні поняття та категорії лінгвоаналізу, етапи роботи над текстом, зокрема враховує його стильову належність, жанрову специфіку, смислову організацію й особливості мовних засобів на різних рівнях мови. Курс необхідний для майбутніх викладачів та перекладачів, які повинні професійно підходити до тексту, працюючи з ним, виявляти приховані в ньому смисли, що сприятиме глибшому, точнішому розумінню текстового цілого.

«Лінгвістичний аналіз тексту» має узагальнюючий характер і передбачає залучення знань, отриманих студентами при вивченні курсів з сучасної російської мови. Він являє собою комплексний аналіз тексту з урахуванням усіх аспектів: фонетичного, морфемного, словотвірного, морфологічного, синтаксичного, стилістичного.

Даний курс важливий як у теоретичному, так і в практичному відношенні. Перше пов'язано з необхідністю вирішити важливі дискусійні питання теорії тексту, значущі для ефективного спілкування: що таке текст, які його ознаки та категорії, які типи текстів виділяються, яка структура тексту й основні напрями його аналізу, чим лінгвістичний аналіз тексту відрізняється від літературознавчого, що таке філологічний аналіз тексту і яка його роль у розумінні текстів.

У прикладному аспекті необхідно сформувати важливі навички та вміння, пов'язані зі здійсненням успішної текстової діяльності (вміння породжувати тексти та розуміти їх), оскільки це є одним із головних показників загальної культури людини та професіоналізму майбутнього викладача-філолога та перекладача.

Таким чином, лінгвістичний аналіз тексту – це не тільки цікавий, але й надзвичайно корисний вид роботи, при якому здійснюється функціональний та системний підхід до вивчення мови, а також яскраво виявляються міжпредметні зв'язки. Робота з текстом розвиває у студентів відчуття мови, сприяє усуненню граматичних, стилістичних та мовленнєвих помилок, значно поглиблює стилістико-семантичне сприйняття творів художньої літератури.

Мета дисципліни – допомогти студентам осмислити теоретичні питання, що розкривають онтологічні особливості тексту, ознайомити їх зі специфікою, прийомами і технікою лінгвістичного аналізу (на відміну від літературознавчого).

Завдання дисципліни: ознайомити студентів з філологічним аналізом тексту, складовою якого є аналіз лінгвістичний; навчити аналізувати текст з урахуванням його семантичної, структурної та комунікативної організації, жанрово-мовленнєвої структури; закріпити навички комплексного, багатоаспектного аналізу тексту з розумінням внутрішніх зв'язків між різними видами лінгвістичного аналізу (синтаксичний аспект, стилістичний аспект, морфемно-словотвірний аналіз, фонетичний, морфемний, морфологічний та синтаксичний аналіз; орфографічний та пунктуаційний аналіз).

Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми **студенти повинні**

знати:

- специфіку лінгвістики тексту як науки й навчальної дисципліни, основні наукові поняття та напрями дослідження;
- особливості тексту як лінгвістичної одиниці;
- смислові категорії тексту (цілісність, завершеність, інформативність, лінійність, модальність, членованість тощо), як вони аналізуються в тексті;
- функціональні типи, стилі й жанри мовлення;
- особливості побудови (моделювання) текстів різних типів, стилів, жанрів;
- види й засоби мовних зв'язків у тексті;
- методику проведення лінгвістичного аналізу тексту.

вміти:

- розрізняти різні типи текстів;
- моделювати тексти різних функціональних стилів, жанрів, типів мовлення;
- виділяти в тексті смислові категорії;
- з'ясувати структурну організацію тексту;
- розрізняти види і засоби мовних зв'язків;
- здійснювати лінгвістичний аналіз тексту.

Очні консультації: за попередньою домовленістю – щопонеділка з 11.30 до 13.30

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щовівторка з 17.00 до 19.00.

E-mail викладача: irina.samborskaya63@gmail.com